

Dohovor Rady Európy o predchádzaní násiliu na ženách a domácemu násiliu a o boji proti nemu

[Istanbul, 11. mája 2011]

Preambula

Členské štáty Rady Európy a ostatní signatári tohto dohovoru:

Pripomínajúc Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ETS č. 5, 1950) a jeho protokoly; Európsku sociálnu chartu (ETS č. 35, 1961 a revidovanú v roku 1996); Dohovor Rady Európy o boji proti obchodovaniu s ľuďmi (ETS č. 197, 2005) a Dohovor Rady Európy o ochrane detí pred sexuálnym vykorisťovaním a zneužívaním (ETS č. 201, 2007);

Pripomínajúc nasledujúce odporúčania Výboru ministrov členským štátom Rady Európy: odporúčanie (2002)⁵ o ochrane žien pred násilím, odporúčanie (2007)¹⁷ o štandardoch a mechanizmoch rodovej rovnosti, odporúčanie (2010)¹⁰ o úlohe žien a mužov pri predchádzaní konfliktom a riešení konfliktov a pri budovaní mieru a ďalšie príslušné odporúčania;

Berúc do úvahy rastúci objem judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorá ustanovuje dôležité štandardy v oblasti násilia na ženách;

Majúc na zreteli Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach (1966), Medzinárodný pakt o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach (1966), Dohovor Organizácie Spojených národov o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien (1979) a jeho opčný protokol (10. decembra 1999), ako aj všeobecné odporúčanie č. 19 Výboru CEDAW o násilí na ženách; Dohovor Organizácie Spojených národov o právach dieťaťa (1989) a jeho opčné protokoly (2000) a Dohovor Organizácie Spojených národov o právach osôb so zdravotným postihnutím (2006);

Majúc na zreteli Rímsky štatút Medzinárodného trestného súdu (2002);

Pripomínajúc základné zásady medzinárodného humanitárneho práva, a najmä Štvrtý Ženevský dohovor o ochrane civilných osôb v čase vojny (1949) a jeho Dodatkové protokoly I a II;

Odsudzujúc všetky formy násilia na ženách a domáceho násilia;

Uznávajúc, že realizácia *de iure* a *de facto* rovnoprávnosti medzi ženami a mužmi je kľúčovým prvkom predchádzania násiliu na ženách;

Uznávajúc, že násilie na ženách je prejavom historicky nerovnocennej rozdelenia sily medzi ženami a mužmi, ktorá viedla k dominancii mužov nad ženami a k diskriminácii žien mužmi, a k zamedzeniu plnohodnotného rozvoja žien;

Uznávajúc štrukturálnu povahu násilia na ženách ako rodovo podmieneného násilia a že násilie na ženách je jedným z rozhodujúcich spoločenských mechanizmov, na ktorého základe sa ženy ocitajú v podriadenej pozícii v porovnaní s mužmi;

Uznávajúc s hlbokým znepokojením, že ženy a dievčatá sú často vystavené závažným formám násilia, akými sú domáce násilie, sexuálne obťažovanie, znásilnenie, nútené manželstvo, zločiny spáchané v mene cti a mrzačenie pohlavných orgánov, ktoré zakladajú závažné porušenie ľudských práv žien a dievčat a tvoria hlavnú prekážku pre dosiahnutie rovnoprávnosti medzi ženami a mužmi;

Pripúšťajúc pokračujúce porušovanie ľudských práv počas ozbrojených konfliktov, ktoré postihuje civilné obyvateľstvo, najmä ženy, formou rozsiahleho alebo systematického znásilňovania a sexuálneho násilia, a potenciál pre zvýšenie rodovo podmieneného násilia počas ozbrojených konfliktov a po ozbrojených konfliktoch.

Uznávajúc, že ženy a dievčatá sú vystavené vyššiemu riziku rodovo podmieneného násilia ako sú muži.

Uznávajúc, že domáce násilie postihuje ženy disproportionalne, a že tiež muži môžu byť obeťami domáceho násilia;

Uznávajúc, že deti sú tiež obeťami domáceho násilia, ako aj svedkami násilia v rodine;

Usilujúc sa vytvoriť Európu oslobodenú od násilia na ženách a domáceho násilia;

sa uzniesli na nasledovnom:

Časť I - Ciele, vymedzenie pojmov, rovnosť, nediskriminácia, všeobecné záväzky

Článok 1 Ciele dohovoru

1. Ciele dohovoru sú

- a. ochraňovať ženy pred všetkými formami násilia a predchádzať násiliu na ženách a domácejmu násiliu, trestne stíhať násilie na ženách a domáce násilie a odstrániť ho;
- b. prispieť k odstráneniu všetkých foriem diskriminácie žien a podporovať skutočnú rovnoprávnosť medzi ženami a mužmi vrátane emancipácie žien;
- c. navrhnuť komplexný rámec, politiku a opatrenia na ochranu všetkých obetí násilia na ženách a domáceho násilia a pomoc všetkým obetiam násilia na ženách a domáceho násilia;
- d. podporovať medzinárodnú spoluprácu s cieľom odstrániť násilie na ženách a domáce násilie;
- e. poskytnúť podporu a pomoc organizáciám a orgánom činným v trestnom konaní, aby mohli efektívne spolupracovať na vytvorení integrovaného prístupu na odstránenie násilia na ženách a domáceho násilia;

2. S cieľom zabezpečenia účinného vykonávania jeho ustanovení zmluvnými stranami, tento dohovor zriaďuje špecifický monitorovací mechanizmus.

Článok 2

Rozsah pôsobnosti dohovoru

1. Tento dohovor sa uplatní na všetky formy násilia na ženách vrátane domáceho násilia, ktorému sú vystavené najmä ženy.
2. Zmluvné strany sú vyzvané uplatňovať tento dohovor na všetky obeť domáceho násilia. Zmluvné strany venujú pri uplatňovaní ustanovení tohto dohovoru náležitú pozornosť ženám, ktoré sa stali obeťami rodovo podmieneného násilia.
3. Tento dohovor sa uplatní v čase mieru a v situáciách ozbrojeného konfliktu.

Článok 3

Vymedzenie pojmov

Na účel tohto dohovoru:

- a. pojmom „násilie na ženách“ chápaným ako porušenie ľudských práv a forma diskriminácie žien sa rozumejú všetky činy rodovo podmieneného násilia, ktoré majú alebo môžu mať za následok telesnú, sexuálnu, duševnú, ale aj ekonomickú ujmu alebo utrpenie žien vrátane vyhrážania sa takýmito činmi, nátlaku alebo svojvoľného zbavenia slobody, či už vo verejnom alebo v súkromnom živote;
- b. pojmom „domáce násilie“ sa rozumejú všetky činy telesného, sexuálneho, duševného a ekonomického násilia, ktoré sa vyskytujú v rámci rodiny alebo domácej jednotky alebo medzi bývalými alebo súčasnými manželmi alebo partnermi, či už páchatel má, alebo v minulosti mal s obeťou spoločný pobyt;
- c. pojmom „rod“ sa rozumie súbor spoločnosťou vytvorených rolí, vzorov správania, činností a atribútov, ktoré daná spoločnosť považuje za primerané pre ženy a mužov;
- d. pojmom „rodovo podmienené násilie na ženách“ sa rozumie násilie, ktoré je nasmerované proti žene, pretože je žena alebo ktoré postihuje ženy disproportionalne;
- e. pojmom „obeť“ sa rozumie každá fyzická osoba, ktorá je predmetom konania špecifikovaného v odsekoch a) a b) tohto článku;
- f. pojem „ženy“ zahŕňa aj dievčatá vo veku menej ako 18 rokov.

Článok 4

Základné práva, rovnoprávnosť a nediskriminácia

1. Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne a iné opatrenia, aby podporovali a ochraňovali právo každého človeka, predovšetkým žien, na život bez násilia tak vo verejnej, ako aj v súkromnej oblasti.

2. Zmluvné strany odsudzujú všetky formy diskriminácie žien a prijímú bezodkladne potrebné legislatívne a iné opatrenia na jej predchádzanie, a to najmä prostredníctvom:

- začlenenia zásady rovnoprávnosti medzi ženami a mužmi do štátnych ústav alebo iného príslušného zákonodarstva s cieľom zabezpečenia praktickej realizácie tejto zásady;
- zákazu diskriminácie žien, a to aj pomocou použitia sankcií, ak je to primerané;
- zrušenia zákonov a praktík, ktoré diskriminujú ženy.

3. Vykonávanie ustanovení tohto dohovoru zmluvnými stranami, najmä opatrenia na ochranu práv obetí sa zabezpečia bez diskriminácie založenej na akomkoľvek dôvode, ako je pohlavie, rod, rasa, farba pleti, jazyk, náboženstvo, politické alebo iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej menšine, majetok, rodová príslušnosť, sexuálna orientácia, rodová identita, vek, zdravotný stav, zdravotné postihnutie, manželský stav, postavenie migranta alebo utečenca alebo iné postavenie.

4. Osobitné opatrenia, ktoré sú potrebné s cieľom predchádzania rodovo podmienenému násiliu a ochrany žien pred rodovo podmieneným násilím sa nepovažujú za diskrimináciu za podmienok ustanovených týmto dohovorom.

Článok 5 **Štátne záväzky a náležitá starostlivosť**

1. Zmluvné strany sa zdržia účasti na akomkoľvek čine násillia na ženách a zabezpečia, aby štátne orgány, štátni zamestnanci a úradníci, inštitúcie a iné orgány konajúce v mene štátu konali v súlade s týmto záväzkom.

2. Zmluvné strany prijímú legislatívne a iné opatrenia potrebné na vykonávanie náležitej starostlivosti na účel predchádzania násilným činom, vyšetrovania a potrestania násilných činov v rámci rozsahu pôsobnosti tohto dohovoru, či už sú tieto činy páchané štátnymi alebo neštátnymi aktérmi.

Článok 6 **Rodovo citlivá politika**

Zmluvné strany sa zaväzujú začleniť rodovú perspektívu do implementácie a vyhodnocovania vplyvu ustanovení tohto dohovoru a podporovať a efektívne uplatňovať politiku rovnoprávnosti medzi ženami a mužmi a emancipácie žien.

Časť II - Integrovaná politika a zber údajov

Článok 7 **Komplexná a koordinovaná politika**

1. Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne a iné opatrenia, aby prijali a implementovali celoštátnu, účinnú, komplexnú a koordinovanú politiku zahŕňajúcu všetky relevantné opatrenia na predchádzanie všetkým formám násillia v rámci rozsahu pôsobnosti tohto dohovoru a na boj proti nemu a aby ponúkli celkovú odpoveď na otázku násillia na ženách.

2. Zmluvné strany zabezpečia, aby opatrenia uvedené v odseku 1 postavili práva obete do centra všetkých opatrení a boli implementované cestou efektívnej spolupráce všetkých relevantných agentúr, inštitúcií a organizácií.

3. Opatrenia prijaté podľa tohto článku zahrnú v prípade potreby všetky relevantné subjekty ako vládne orgány, národný parlament, miestne a regionálne parlamenty a úrady a organizácie občianskej spoločnosti.

Článok 8 **Finančné zdroje**

Zmluvné strany vyčlenia primerané finančné prostriedky a ľudské zdroje na primeranú implementáciu integrovanej politiky, opatrení a programov na prechádzanie všetkým formám násilia v rámci rozsahu pôsobnosti tohto dohovoru a na boj proti nemu vrátane tých, ktoré sú realizované mimovládnyimi organizáciami a občianskou spoločnosťou.

Článok 9 **Mimovládne organizácie a občianska spoločnosť**

Zmluvné strany budú uznávať, podnecovať a podporovať na všetkých úrovniach prácu relevantných mimovládnych organizácií a občianskej spoločnosti aktívnych v boji proti násiliu na ženách a rozvinú efektívnu spoluprácu s týmito organizáciami.

Článok 10 **Koordinačný orgán**

1. Zmluvné strany ustanovia alebo zriadia na národnej úrovni, jeden alebo viac oficiálnych orgánov zodpovedných za koordináciu, implementáciu, dohľad, vyhodnocovanie politiky a opatrení pre predchádzanie všetkým formám násilia a boj proti nemu, ktoré pokrýva tento dohovor. Tieto orgány budú koordinovať zber údajov, ako sa uvádza v článku 11 a taktiež analyzovať a šíriť jeho výsledky.

2. Zmluvné strany zabezpečia, aby orgány ustanovené alebo zriadené podľa tohto článku dostávali všeobecné informácie o opatreniach vykonaných podľa časti VIII.

3. Zmluvné strany zabezpečia, aby orgány vymenované alebo zriadené podľa tohto článku mali kompetenciu priamo komunikovať a udržiavať vzťahy s ich partnermi v iných zmluvných stranách.

Článok 11 **Zber údajov a prieskum**

1. Na účel vykonávania tohto dohovoru sa zmluvné strany zaväzujú:

a. zhromažďovať oddelene relevantné štatistické údaje v pravidelných intervaloch o prípadoch všetkých foriem násilia v rámci rozsahu pôsobnosti tohto dohovoru;

b. podporovať výskum v oblasti všetkých foriem násilia v rámci rozsahu pôsobnosti tohto dohovoru s cieľom štúdia ich príčin a účinkov a účinnosti opatrení prijatých na implementáciu tohto dohovoru.

2. Zmluvné strany sa vynasnažia vykonávať prieskumy obyvateľstva v pravidelných intervaloch na posúdenie rozšírenia a trendov všetkých foriem násilia v rámci rozsahu pôsobnosti tohto dohovoru.

3. Zmluvné strany poskytnú skupine expertov uvedenej v článku 66 tohto dohovoru požadované informácie zhromaždené podľa tohto článku, aby sa podporila medzinárodná spolupráca a umožnilo medzinárodné porovnanie.

4. Zmluvné strany zabezpečenia, že informácie zhromaždené podľa tohto článku budú prístupné verejnosti.

Časť III – Prevencia

Článok 12 Všeobecné záväzky

1. Zmluvné strany prijímú potrebné opatrenia na účel podpory zmien v spoločenských a kultúrnych modeloch správania sa žien a mužov s cieľom odstrániť predsudky, zvyky, tradície a všetky ostatné zvyklosti, ktoré sú založené na myšlienke podradenosti žien alebo na stereotypných rolách žien a mužov.

2. Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne a iné opatrenia, aby predišli všetkým formám násilia v rámci rozsahu pôsobnosti tohto dohovoru páchanému akoukoľvek fyzickou alebo právnickou osobou.

3. Akékoľvek opatrenia prijaté podľa tejto časti vezmú do úvahy a uspokoja špecifické potreby osôb zraniteľných na základe osobitných okolností, a taktiež umiestnia ľudské práva všetkých obetí do centra týchto opatrení.

4. Zmluvné strany prijímú potrebné opatrenia na účel motivácie všetkých členov spoločnosti, hlavne mužov a chlapcov, aby aktívne prispievali k predchádzaniu všetkým formám násilia v rámci rozsahu pôsobnosti tohto dohovoru.

5. Zmluvné strany zabezpečia, aby kultúra, zvyk, náboženstvo, tradícia alebo takzvaná „česť“ neboli považované za ospravedlnenie akýchkoľvek násilných činov v rámci rozsahu pôsobnosti tohto dohovoru.

6. Zmluvné strany prijímú potrebné opatrenia, aby propagovali programy a aktivity zamerané na emancipáciu žien.

Článok 13 Zvyšovanie povedomia

1. Zmluvné strany podporia a uskutočnia na pravidelnej báze a na všetkých úrovniach kampane alebo programy zvyšujúce povedomie, a to aj v spolupráci národnými inštitúciami pre ľudské práva a orgánmi rovnakého zaobchádzania, občianskou spoločnosťou a mimovládnyimi organizáciami najmä ženskými organizáciami, ak je to primerané, aby zvýšili medzi širokou verejnosťou povedomie a porozumenie o rôznych prejavoch všetkých foriem násilia v rámci rozsahu pôsobnosti tohto dohovoru, ich následkoch na deti, ako aj o potrebe predchádzania takéhoto násilia medzi širokou verejnosťou.

2. Zmluvné strany zabezpečia, medzi širokou verejnosťou, rozšírenie informácií o dostupných opatreniach na predchádzanie násilným činom v rámci rozsahu pôsobnosti tohto dohovoru.

Článok 14 **Vzdelávanie**

1. Zmluvné strany prijímú, ak je to primerané, potrebné kroky na to, aby sa do oficiálnych študijných plánov na všetkých stupňoch vzdelávania začlenili študijné materiály týkajúce sa problematiky rovnoprávnosti mužov a žien, nestereotypných rodových rolí, vzájomného rešpektu, nenásilného riešenia konfliktov v medziľudských vzťahoch, rodovo podmieneného násillia na ženách a práva na nedotknuteľnosť osoby, ktoré sú prispôsobené vyvíjajúcim sa schopnostiam žiakov.

2. Zmluvné strany podniknú potrebné kroky na podporu zásad uvedených v odseku 1 v neformálnych školských zariadeniach neformálneho vzdelávania, ako aj v športových, kultúrnych zariadeniach a v centrách voľného času a médiách.

Článok 15 **Výcvik odborníkov**

1. Zmluvné strany poskytnú alebo posilnia náležitý výcvik príslušných odborníkov zaoberajúcich sa obeťami alebo páchatel'mi akýchkoľvek násilných činov v rámci rozsahu pôsobnosti tohto dohovoru, o predchádzaní takémuto násilliu a odhaľovaní takéhoto násillia, rovnosti medzi ženami a mužmi, potrebách a právach obetí, ako aj o spôsoboch predchádzania sekundárnej viktimizácii.

2. Zmluvné strany podporia, aby výcvik uvedený v odseku 1 zahŕňal výcvik o koordinovanej multisektorovej spolupráci, aby sa umožnilo všeobecné a primerané zaobchádzanie s oznámeniami v prípadoch násillia v rámci rozsahu pôsobnosti tohto dohovoru.

Článok 16 **Programy preventívnej intervencie a liečby**

1. Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne alebo iné opatrenia na vytvorenie, alebo podporu programov zameraných na vzdelávanie páchatel'ov domáceho násillia na účel osvojenia si nenásilného správania v medziľudských vzťahoch s cieľom predchádzania ďalšiemu násilliu a zmeny násilných modelov správania sa.

2. Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne alebo iné opatrenia, aby vytvorili alebo podporili programy zamerané na predchádzanie recidíve páchatel'mi najmä páchatel'mi sexuálne motivovaných trestných činov.

3. Pri prijímaní opatrení uvedených v odsekoch 1 a 2 zmluvné strany zabezpečia, aby bezpečnosť, podpora a ľudské práva obetí boli primárnym záujmom programov a aby tieto programy boli vytvorené a implementované v prípade potreby v úzkej koordinácii so špecializovanými podpornými službami pre obeť.

Článok 17 **Účasť súkromného sektora a médií**

1. Zmluvné strany sú povinné podnecovať súkromný sektor a sektor informačných a komunikačných technológií a médií s osobitným ohľadom na slobodu prejavu a nezávislosť, aby sa podieľali na vypracovaní a implementácii politiky, a aby zaviedli smernice a samoregulačné normy pre prevenciu násilia na ženách a prehĺbili rešpektovanie ich dôstojnosti.

2. Zmluvné strany sú povinné rozvíjať a propagovať medzi deťmi, rodičmi a pedagógmi v spolupráci so subjektmi súkromného sektora schopnosti orientovať sa v prostredí informačných a komunikačných technológií, ktoré poskytuje prístup k ponižujúcemu obsahu sexuálnej alebo násilnej povahy, ktorý môže byť škodlivý.

Časť IV - Ochrana a podpora

Článok 18 Všeobecné záväzky

1. Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne alebo iné opatrenia na ochranu všetkých obetí pred akýmkoľvek ďalšími násilnými činmi.

2. Zmluvné strany prijímú legislatívne alebo iné opatrenia v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi na zabezpečenie toho, aby boli primerané mechanizmy na efektívnu spoluprácu medzi všetkým relevantnými štátnymi orgánmi vrátane súdov, prokuratúry, orgánov presadzovania práva, miestnych a regionálnych úradov, ako aj mimovládnych organizácií a iných relevantných organizácií a subjektov pri ochrane a podpore obetí a svedkov všetkých foriem násilia v rámci rozsahu pôsobnosti tohto dohovoru vrátane odkázania na všeobecné a špecializované podporné služby, ako sú podrobne uvedené v článkoch 20 a 22 tohto dohovoru.

3. Zmluvné strany zabezpečia, že opatrenia vykonané podľa tejto časti budú

- založené na rodovom chápaní násilia na ženách a domáceho násilia a budú zamerané na ľudské práva, a bezpečnosť obete;
- založené na integrovanom prístupe, ktorý berie do úvahy vzťah medzi obeťami, páchatelmi, deťmi a ich širším spoločenským prostredím;
- zamerané na predchádzanie sekundárnej viktimizácie;
- zamerané na emancipáciu a ekonomickú nezávislosť ženských obetí násilia;
- v prípade potreby umožňovať na jednom mieste, najširšiu škálu služieb zameraných na ochranu a podporu;
- riešiť špecifické potreby a budú k dispozícii zraniteľným jedincom vrátane detských obetí.

4. Poskytnutie takýchto služieb nesmie závisieť od ochoty obeť vzniesť obvinenia alebo svedčiť proti akémukoľvek páchatelovi.

5. Zmluvné strany prijímú primerané opatrenia, aby poskytli konzulárnu a inú ochranu a podporu svojim štátnym občanom a iným obetiam oprávneným na takúto ochranu v súlade s ich záväzkami podľa medzinárodného práva.

Článok 19 Informácie

Zmluvné strany prijímú legislatívne alebo iné opatrenia na zabezpečenie toho, aby obeť dostali dostačujúce a včasné informácie o dostupných podporných službách a právnych opatreniach v jazyku, ktorému rozumejú.

Článok 20

Všeobecné podporné služby

1. Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne alebo iné opatrenia na zabezpečenie toho, aby obeť mali prístup k službám, ktoré napomáhajú ich dlhodobé zotavovanie sa z násillia a návratu do normálneho života. Tieto opatrenia by mali zahŕňať, ak je to potrebné, služby, akými sú právne a psychologické poradenstvo, finančná pomoc, bývanie, vzdelávanie, školenia a pomoc pri hľadaní zamestnania.
2. Zmluvné strany prijímú legislatívne alebo iné opatrenia na zabezpečenie toho, aby obeť mali prístup k službám zdravotnej starostlivosti a sociálnym službám a aby tieto služby disponovali primeraným vybavením a odborníci boli vyškolení, aby boli schopní pomáhať obeť a odkázať ich na vhodné služby.

Článok 21

Pomoc pri individuálnych/kolektívnych sťažnostiach

Zmluvné strany zabezpečia, aby obeť boli poskytnuté informácie o existujúcich regionálnych a medzinárodných mechanizmoch individuálnych/kolektívnych sťažností a aby mali prístup k týmto mechanizmom. Zmluvné strany podporia poskytovanie citlivej a odbornej pomoci obeť pri podávaní takýchto sťažností.

Článok 22

Špecializované podporné služby

1. Zmluvné strany prijímú legislatívne alebo iné opatrenia, aby poskytli v adekvátnom geografickom rozmiestnení okamžité, krátkodobé a dlhodobé špecializované podporné služby každej obeť, ktorá je vystavená akýmkoľvek násilným činom v rámci rozsahu pôsobnosti tohto dohovoru.
2. Zmluvné strany poskytnú špecializované podporné služby pre ženy všetkým ženským obeť rodovo podmieneného násillia a ich deťom.

Článok 23

Zariadenia núdzového bývania

Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne alebo iné opatrenia na vybudovanie dostatočného množstva vhodných, ľahko dostupných zariadení núdzového bývania, ktoré by poskytovali bezpečné ubytovanie a ponúkali proaktívnu pomoc obeť, predovšetkým ženám a deťom.

Článok 24

Telefónne linky pomoci

Zmluvné strany prijímú legislatívne alebo iné opatrenia na vytvorenie celoštátnych nepretržitých (24/7) bezplatných telefónnych liniek pomoci s cieľom poskytnutia rady volajúcim, a to dôverne alebo s riadnym zreteľom na ich anonymitu vo vzťahu k všetkým formám násilia v rámci rozsahu pôsobnosti tohto dohovoru.

Článok 25

Podpora obetí sexuálneho násilia

Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne a iné opatrenia, aby vybudovali dostatočné množstvo ľahko dostupných a dostačujúcich krízových centier pre obeť znásilnenia alebo centier pomoci pre obeť sexuálneho násilia na účel poskytnutia lekárskeho a súdneho vyšetrenia, podpory pri liečbe traumy a poradenstva obetiam.

Článok 26

Ochrana detských svedkov a pomoc detským svedkom

1. Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne a iné opatrenia na zabezpečenie toho, aby pri zabezpečovaní služieb ochrany a pomoci obetiam bola venovaná náležitá pozornosť právam a potrebám detských svedkov všetkých foriem násilia v rámci rozsahu pôsobnosti tohto dohovoru.

2. Opatrenia vykonané podľa tohto článku zahrnú psychologicko-sociálne poradenstvo adekvátne veku detských svedkov všetkých foriem násilia v rámci rozsahu pôsobnosti tohto dohovoru a vezmú náležitý ohľad na najlepšie záujmy dieťaťa.

Článok 27

Ohlasovanie

Zmluvné strany prijímú potrebné opatrenia, aby podporili akúkoľvek osobu, ktorá je svedkom páchania násilných činov v rámci rozsahu pôsobnosti tohto dohovoru alebo má opodstatnené dôvody domnievať sa, že takýto čin by mohol byť spáchaný alebo je možné očakávať ďalšie násilné činy, ohlásiť to príslušným organizáciám alebo orgánom.

Článok 28

Ohlasovanie odborníkmi

Zmluvné strany prijímú potrebné opatrenia na zabezpečenie toho, aby pravidlá ochrany dôverných informácií, ktoré ukladajú vnútroštátne právne predpisy niektorým odborníkom, nepredstavovali prekážku možnosti za primeraných podmienok, ich ohlasovania príslušným organizáciám alebo orgánom, ak majú opodstatnený dôvod domnievať sa, že bol spáchaný závažný násilný čin v rámci rozsahu pôsobnosti tohto dohovoru a páchanie ďalších závažných násilných činov je možné očakávať.

Časť V - Hmotné právo

Článok 29

Občianskoprávne spory a prostriedky

1. Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne alebo iné opatrenia, aby poskytli obetiam primerané občianskoprávne prostriedky proti páchatel'ovi.

2. Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne alebo iné opatrenia, aby poskytli obetiam v súlade s všeobecnými zásadami medzinárodného práva primerané občianskoprávne opravné prostriedky proti štátnym orgánom, ktoré nevykonali potrebné preventívne a ochranné opatrenia v rámci rozsahu ich právomocí.

Článok 30 **Odškodnenie**

1. Zmluvné strany prijímú legislatívne alebo iné opatrenia, aby zabezpečili, že obeť majú právo požadovať od páchatel'ov odškodnenie za akýkoľvek z trestných činov ustanovených týmto dohovorom.

2. Štát poskytne primerané odškodnenie štátom tým, ktorí utrpeli vážnu ujmu na zdraví alebo zhoršenie zdravia v rozsahu, pokiaľ nie je škoda poskytnutá z iných zdrojov, ako od páchatel'a, z poistenia alebo zo štátom dotovaných zdravotných alebo sociálnych systémov. To nebráni zmluvným stranám požadovať regresnú náhradu poskytnutého odškodnenia od páchatel'a, berúc súčasne náležitý ohľad na bezpečnosť obeť.

3. Opatrenia prijaté podľa odseku 2 tohto článku zabezpečia poskytnutie odškodnenia v primeranom čase.

Článok 31 **Poručníctvo, práva na návštevu a bezpečnosť**

1. Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne alebo iné opatrenia na zabezpečenie toho, aby pri určovaní poručníctva a práv na návštevu detí boli vzaté do úvahy akékoľvek závažné incidenty násillia v rámci rozsahu pôsobnosti tohto dohovoru.

2. Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne alebo iné opatrenia, aby zabezpečili, že uplatňovanie akýchkoľvek návštevnych a poručníckych práv neohrozí práva a bezpečnosť obeť alebo detí.

Článok 32 **Občianskoprávne následky manželstiev z donútenia**

Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne alebo iné opatrenia na zabezpečenie toho, aby manželstvá uzavreté pod nátlakom mohli byť vyhlásené za neexistujúce, neplatné alebo byť rozvedené bez nenáležitého finančného alebo administratívneho zat'aženia pre obeť.

Článok 33 **Psychické násillie**

Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne alebo iné opatrenia na zabezpečenie toho, aby úmyselné konanie spôsobujúce vážne narušenie duševnej integrity osoby prostredníctvom nátlaku alebo hrozieb bolo ustanovené za trestné.

Článok 34

Prenasledovanie

Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne alebo iné opatrenia na zabezpečenie toho, aby úmyselné konanie spočívajúce v opakovanej účasti na ohrozujúcom konaní nasmerovanom voči inej osobe bolo ustanovené za trestné.

Článok 35 Fyzické násilie

Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne alebo iné opatrenia na zabezpečenie toho, aby úmyselné konanie spočívajúce v páchaní činov fyzického násilia na inej osobe bolo ustanovené za trestné.

Článok 36 Sexuálne násilie vrátane znásilnenia

1. Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne alebo iné opatrenia na zabezpečenie toho, aby nasledujúce úmyselné konanie bolo ustanovené za trestné:

- a. účasť na vaginálnom, análnom a orálnom preniknutí sexuálneho charakteru akoukoľvek časťou tela alebo akýmkoľvek predmetom do tela inej osoby bez jej súhlasu;
- b. zapojenie sa do iných činností sexuálneho charakteru s osobou bez jej súhlasu;
- c. prinútenie inej osoby zapojiť sa do činov sexuálneho charakteru s treťou osobou bez súhlasu tejto osoby.

2. Súhlas musí byť daný dobrovoľne ako následok slobodnej vôle osoby vyjadrenej v súvislosti s danými okolnosťami.

3. Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne alebo iné opatrenia na zabezpečenie toho, aby ustanovenia odseku 1 sa taktiež uplatnili na činy spáchané proti bývalému alebo súčasnému manželovi alebo partnerovi, ako sú uznaní podľa vnútroštátnych právnych predpisov.

Článok 37 Manželstvá z donútenia

1. Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne alebo iné opatrenia na zabezpečenie toho, aby úmyselné konanie spočívajúce v prinútení dospelaj osoby alebo dieťaťa uzavrieť manželstvo bolo ustanovené za trestné.

2. Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne alebo iné opatrenia na zabezpečenie toho, aby úmyselné konanie spočívajúce vo vylákaní dospelaj osoby alebo dieťaťa na územie inej zmluvnej strany alebo štátu, než tej, v ktorej má pobyt na účel prinútenia tejto dospelaj osoby alebo dieťaťa uzavrieť manželstvo bolo ustanovené za trestné.

Článok 38 Mrzačenie ženských pohlavných orgánov

Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne alebo iné opatrenia na zabezpečenie toho, aby nasledujúce úmyselné konania boli ustanovené za trestné:

- a. odstránenie, infibulácia alebo vykonanie akéhokoľvek iného zmrzačenia celých alebo akejkol'vek časti veľkých pyskov, malých pyskov a klitorisu dievčaťa alebo ženy;
- b. donútenie alebo kupliarstvo ženy podstúpiť ktorýkoľvek z činov uvedených v písm. a),
- c. navádzanie, donútenie alebo kupliarstvo ženy podstúpiť ktorýkoľvek z činov uvedených v písm. a).

Článok 39

Nútené umelé prerušenie tehotenstva a násilná sterilizácia

1. Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne alebo iné opatrenia na zabezpečenie toho, aby nasledujúce úmyselné konania boli ustanovené za trestné:
 - a. vykonanie umelého prerušenia tehotenstva ženy bez jej predchádzajúceho a informovaného súhlasu;
 - b. vykonanie zákroku, ktorého účelom alebo následkom je ukončenie schopnosti prirodzenej reprodukcie ženy bez predchádzajúceho a informovaného súhlasu ženy alebo vysvetlenia postupu.

Článok 40

Sexuálne obt'azovanie

Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne alebo iné opatrenia na zabezpečenie, aby akákoľvek forma nechceného verbálneho, neverbálneho alebo fyzického konania sexuálnej povahy s úmyslom alebo účinkom porušenia dôstojnosti osoby najmä vytváraním zstrašujúceho, nepriateľského, zneuct'ujúceho alebo urážlivého prostredia, podliehala trestnoprávnej alebo inej právnej sankcii.

Článok 41

Napomáhanie alebo navádzanie a pokus

1. Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne alebo iné opatrenia, aby ustanovili za trestný čin, ak bol spáchaný úmyselne, napomáhanie alebo navádzanie na spáchanie niektorého z trestných činov ustanovených v súlade s článkami 33, 34, 35, 36, 37, 38 písm. a), 39 tohto dohovoru.
2. Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne alebo iné opatrenia, aby ustanovili za trestný čin, ak bol spáchaný úmyselne, pokus o spáchanie trestných činov ustanovených v súlade s článkami 35, 36, 37, 38 písm. a), 39 tohto dohovoru.

Článok 42

Neakceptovateľné ospravedlňovania trestných činov vrátane trestných činov spáchaných v mene takzvanej „cti“

1. Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne a iné opatrenia na zabezpečenie toho, aby sa v trestnom konaní začatom po spáchaní akýchkoľvek násilných činov v rozsahu pôsobnosti

tohto dohovoru, kultúra, zvyk, náboženstvo, tradícia alebo takzvaná „česť“ nepovažovali za ospravedlnenie takýchto činov. Toto zahŕňa najmä obžaloby, že obeť prekročila kultúrne, náboženské, spoločenské a tradičné normy alebo zvyky primeraného správania.

2. Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne alebo iné opatrenia na zabezpečenie toho, aby trestná zodpovednosť osoby, ktorá podnecuje dieťa na spáchanie akýkoľvek z činov ustanovených v ods. 1 neznižovala trestnú zodpovednosť tejto osoby za spáchané trestné činy.

Článok 43

Uplatnenie trestných činov

Trestné činy ustanovené v tomto dohovore sa uplatnia bez ohľadu na povahu vzťahu medzi obeťou a páchatelom.

Článok 44

Súdna právomoc

1. Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne, alebo iné opatrenia na zabezpečenie právomoci nad akýmkoľvek činom ustanoveným v súlade s týmto dohovorom, ak je trestný čin spáchaný:

- a. na území zmluvnej strany, alebo
- b. na palube lode plávajúcej pod vlajkou zmluvnej strany, alebo
- c. na palube lietadla registrovaného podľa práva zmluvnej strany, alebo
- d. jedným zo štátnych občanov zmluvnej strany, alebo
- e. osobou, ktorej obvyklý pobyt je na území zmluvnej strany.

2. Zmluvné strany sa vynasnažia prijať potrebné legislatívne alebo iné opatrenia na ustanovenie právomoci nad akýmkoľvek trestným činom ustanoveným v súlade s týmto dohovorom, tam, kde trestný čin je spáchaný voči jednému z ich štátnych občanov alebo osobe, ktorá má obvyklý pobyt na jeho území.

3. Pre stíhanie trestných činov ustanovených v súlade s článkami 36, 37, 38 a 39 tohto dohovoru zmluvné strany prijímú príslušné legislatívne alebo iné opatrenia na zabezpečenie toho, aby ich právomoc nebola podmienená tým, aby činy boli ustanovené za trestné na území, kde boli spáchané.

4. Pre stíhanie trestných činov ustanovených v súlade s článkami 36, 37, 38 a 39 tohto dohovoru zmluvné strany prijímú príslušné legislatívne alebo iné opatrenia na zabezpečenie toho, aby ich právomoc, pokiaľ ide o odsek 1 písm. d) a e) nebola podmienená tým, že stíhanie sa môže začať len na základe oznámenia obete trestného činu alebo podania informácií zo strany štátu miesta, kde bol trestný čin spáchaný.

5. Zmluvné strany prijímú príslušné legislatívne alebo iné opatrenia, aby zaviedli právomoc nad trestnými činnosťami v súlade s týmto dohovorom v prípadoch, keď údajný páchatel je prítomný na ich území a ho nevydajú inej zmluvnej strane len na základe jeho štátneho občianstva.

6. Ak jedna alebo viac zmluvných strán ustanoví svoju právomoc nad údajným trestným činom ustanoveným v súlade s týmto dohovorom, zúčastnené zmluvné strany, ak je to primerané, vzájomne konzultujú s cieľom určiť najvhodnejšiu právomoc pre trestné stíhanie.

7. Bez ujmy na príslušných všeobecných pravidlách medzinárodného práva, tento dohovor nevyklučuje trestnú právomoc vykonávanú zmluvnou stranou v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi.

Článok 45 **Sankcie a opatrenia**

1. Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne alebo iné opatrenia na zabezpečenie toho, aby trestné činy ustanovené v súlade s týmto dohovorom podliehali účinným, primeraným a odstrašujúcim sankciám, berúc do úvahy ich závažnosť. **Tieto sankcie zahrnú, ak je to primerané, tresty odňatia slobody,** ktoré môžu mať za následok extradíciu.

2. Zmluvné strany môžu prijať iné opatrenia vo vzťahu k páchatelom ako:

- monitorovanie a dohľad nad odsúdenými osobami;
- pozbavenie rodičovských práv, ak najlepší záujem dieťaťa, ktorý môže zahŕňať bezpečnosť obete nemôže byť zaručený iným spôsobom.

Článok 46 **Príťažujúce okolnosti**

Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne alebo iné opatrenia na zabezpečenie toho, aby sa tieto okolnosti, pokiaľ nie sú už súčasťou skutkovej podstaty trestných činov, mohli v súlade s príslušnými ustanoveniami vnútroštátnych právnych predpisov brať do úvahy ako príťažujúce okolnosti pri rozhodovaní o treste vo vzťahu k trestným činom ustanoveným v súlade s týmto dohovorom:

- a) trestný čin bol spáchaný proti bývalému alebo súčasnému manželovi alebo partnerovi ako sú uznaní vnútroštátnymi právnymi predpismi, členom rodiny, osobou žijúcou v spoločnej domácnosti s obeťou alebo osobou, ktorá zneužila svoju moc;
- b) trestný čin alebo súvisiace trestné činy boli spáchané opakovane;
- c) trestný čin bol spáchaný na osobe zraniteľnej za osobitných okolností;
- d) trestný čin bol spáchaný na dieťati alebo v prítomnosti dieťaťa;
- e) trestný čin bol spáchaný dvoma alebo viacerými spolukonajúcimi osobami;
- f) trestnému činu predchádzala alebo ho sprevádzala extrémna úroveň použitia násillia;
- g) trestný čin bol spáchaný použitím alebo hrozbou použitia zbrane;
- h) trestný čin mal za následok vážnu telesnú alebo psychickú ujmu obete;
- i) páchatel bol už predtým odsúdený za trestné činy podobnej povahy.

Článok 47 **Rozsudky vydané inou zmluvnou stranou**

Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne alebo iné opatrenia na ustanovenie možnosti zohľadniť právoplatné rozsudky vydané inou zmluvnou stranou v súvislosti s trestnými činmi ustanovenými v súlade s týmto dohovorom pri rozhodovaní o treste.

Článok 48

Zákaz povinných konaní alternatívneho riešenia sporov a trestov

1. Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne alebo iné opatrenia na zabezpečenie toho, aby zakázali povinné konania o alternatívnom riešení sporov a trestoch vrátane mediácie a zmierovacieho konania vo vzťahu ku všetkým formám násilia v rámci rozsahu pôsobnosti tohto dohovoru.

2. Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne, alebo iné opatrenia na zabezpečenie toho, aby ak bola nariadená pokuta, jej výška bola ustanovená s náležitým ohľadom na relevantné okolnosti najmä na schopnosť páchatel'a prevziať jeho alebo jej finančné záväzky voči obeti.

Časť VI – Vyšetrovanie, trestné stíhanie, procesné právo a ochranné opatrenia

Článok 49 Všeobecné záväzky

1. Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne alebo iné opatrenia na zabezpečenie toho, aby sa vyšetrovanie a súdne konanie v súvislosti so všetkými formami násilia v rámci rozsahu pôsobnosti tohto dohovoru vykonávalo bez zbytočného odkladu, berúc pritom do úvahy práva obete počas všetkých štádií trestného konania.

2. Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne alebo iné opatrenia v súlade so základnými zásadami ľudských práv a berúc do úvahy rodové chápanie násilia, aby zabezpečili účinné vyšetrovanie a trestné stíhanie trestných činov ustanovených v súlade s týmto dohovorem.

Článok 50 Okamžitá odpoveď, prevencia a ochrana

1. Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne alebo iné opatrenia na zabezpečenie toho, aby zodpovedné orgány činné v trestnom konaní reagovali rýchlo a primerane pri predchádzaní a ochrane proti všetkým formám násilia v rámci rozsahu pôsobnosti tohto dohovoru vrátane prostredníctvom poskytnutia dostatočnej a bezprostrednej ochrany obetí.

2. Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne alebo iné opatrenia na zabezpečenie toho, aby zodpovedné orgány činné v trestnom konaní sa zaoberali rýchlo a primerane predchádzaním a ochranou proti všetkým formám násilia v rámci rozsahu pôsobnosti tohto dohovoru vrátane použitia preventívnych prevádzkových opatrení a zhromažďovania dôkazov.

Článok 51 Posudzovanie rizík a krízový manažment

1. Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne alebo iné opatrenia na zabezpečenie toho, aby posudzovanie smrteľného rizika a vážnosti situácie pri opakovanom násilí, sa vykonávalo všetkými príslušnými orgánmi s cieľom riadiť riziko a poskytovať alebo koordinovať bezpečnosť a podporu.

2. Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne alebo iné opatrenia na zabezpečenie toho, aby posudzovanie uvedené v odseku 1 náležite zohľadňovalo vo všetkých štádiách vyšetrovania a použitia ochranných opatrení skutočnosť, že páchatelia násilných činov v rámci rozsahu pôsobnosti tohto dohovoru vlastní alebo majú prístup k strelným zbraňam.

Článok 52 **Mimoriadne opatrenia**

Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne alebo iné opatrenia na zabezpečenie toho, aby príslušným orgánom bola poskytnutá právomoc nariadiť v situáciách bezprostredného nebezpečenstva, páchatelovi domáceho násillia vypratať obydlie obete alebo ohrozenej osoby v dostatočnom časovom období a zakázať páchatelovi vstup do obydlia alebo kontaktovanie obete alebo ohrozenej osoby. Opatrenia prijaté na základe tohto článku uprednostnia bezpečnosť obetí alebo ohrozených osôb.

Článok 53 **Obmedzujúce alebo ochranné opatrenia**

1. Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne alebo iné opatrenia na zabezpečenie toho, aby primerané obmedzujúce a ochranné opatrenia boli prístupné obetiam všetkých foriem násillia v rámci rozsahu pôsobnosti tohto dohovoru.

2. Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne alebo iné opatrenia na zabezpečenie toho, aby obmedzujúce a ochranné opatrenia uvedené v odseku 1 boli:

- prístupné na okamžitú ochranu a bez neprimeraného finančného alebo administratívneho zaťaženia pre obeť,
- vydané na určité obdobie alebo až do zmeny alebo zrušenia,
- ak je to potrebné, vydané na ex parte základe, ktorý má okamžitý účinok,
- prístupné bez ohľadu na iné právne konania alebo okrem iných právnych konaní,
- umožnené zaviesť v následných právnych konaniach.

3. Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne alebo iné opatrenia na zabezpečenie toho, aby porušenia obmedzujúcich a ochranných opatrení vydaných podľa odseku 1 podliehali účinným, primeraným a odstrašujúcim trestným alebo iným právnym sankciám.

Článok 54 **Vyšetrovanie a dôkazy**

Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne alebo iné opatrenia na zabezpečenie toho, aby v občianskom alebo v trestnom konaní dôkazy týkajúce sa sexuálnej histórie a správania sa obete boli povolené iba vtedy, ak je to relevantné a potrebné.

Článok 55 **Konania *ex parte* a *ex officio***

1. Zmluvné strany zabezpečia, aby vyšetrovanie alebo stíhanie trestných činov ustanovených v súlade s článkami 35, 36, 37, 38 a 39 tohto dohovoru neboli úplne závislé na oznámení obete alebo sťažnosti podanej obeťou, ak trestný čin bol spáchaný celý alebo čiastočne na

území zmluvnej strany a aby konania mohli pokračovať dokonca aj vtedy, keď obeť stiahne svoje oznámenie alebo sťažnosť.

2. Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne alebo iné opatrenia, aby zabezpečili v súlade s podmienkami ustanovenými ich vnútroštátnymi právnymi predpismi možnosť vládných a mimovládnych organizácií a poradcov pre problematiku domáceho násillia pomáhať obetiam a/alebo podporovať obeť, na základe ich žiadosti, počas vyšetrovania a súdneho konania týkajúceho sa činov ustanovených v súlade s týmto dohovorom.

Článok 56 **Ochranné opatrenia**

1. Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne alebo iné opatrenia na ochranu práv a záujmov obetí vrátane ich osobitných potrieb ako svedkov vo všetkých štádiách vyšetrovania, súdneho konania, najmä prostredníctvom:

a. zabezpečenia ich ochrany, ako aj ochrany ich rodinných príslušníkov a svedkov od zavražďovania, odvety a opakovanej viktimizácie;

b. zabezpečenia, aby obeť boli informované aspoň v prípadoch, keď obeť a rodina môžu byť v nebezpečenstve, ak páchateľ uniká alebo bol prepustený dočasne alebo definitívne;

c. ich informovania o ich právach a službách, ktoré majú k dispozícii, za podmienok ustanovených vnútroštátnymi právnymi predpismi a o následnom postupe v ich prípade, poplatkoch, všeobecnom pokroku vo vyšetrovaní alebo konaní a o ich úlohe v ňom, ako aj o výsledku ich prípadu;

d. umožnenia obetiam spôsobom zlučiteľným s procesnými normami vnútroštátnych právnych predpisov byť vypočutý, predkladať dôkazy a zvoliť si prostriedky na to, aby ich názory, potreby a záujmy boli prezentované bezprostredne alebo sprostredkované a zohľadnené;

e. poskytovania obetiam vhodných podporných služieb tak, aby ich práva a záujmy boli riadne prezentované a zohľadnené;

f. zabezpečenia, aby mohli byť prijaté opatrenia na ochranu súkromia a podobizne obeť.

g. zabezpečenia, aby sa zabránilo kontaktu medzi obeťami a páchateľmi v rámci objektov súdu a objektov orgánov presadzovania práva, kde je to možné.

h. poskytovania obetiam nezávislých a kompetentných tlmočníkov v prípade potreby, ak obeť sú stranami v konaní alebo keď poskytujú dôkazy;

i. umožnenia obetiam svedčiť podľa noriem ustanovených ich vnútroštátnymi právnymi predpismi bez prítomnosti v súdnej sieni alebo aspoň bez prítomnosti údajného páchateľa, predovšetkým prostredníctvom použitia vhodných komunikačných technológií, ak sú dostupné.

2. Dieťaťu ako obeť a dieťaťu ako svedkovi násilia páchaného na ženách a domáceho násilia sa zabezpečia, ak je to primerané, osobitné ochranné opatrenia s ohľadom na najlepší záujem dieťaťa.

Článok 57 **Právna pomoc**

Zmluvné strany ustanovia právo na právnu pomoc a bezplatnú právnu pomoc pre obeť za podmienok ustanovených ich vnútroštátnymi právnymi predpismi.

Článok 58 **Premľčanie**

Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne a iné opatrenia na zabezpečenie toho, aby premlčanie začatia akéhokoľvek právneho konania, pokiaľ ide o činy ustanovené v súlade s článkami 36, 37, 38 a 39 tohto dohovoru, pokračovalo po dobu potrebnú a zodpovedajúcu závažnosti príslušného činu, na umožnenie účinného začatia konania po tom, ako obeť dosiahla plnoletosť.

Časť VII - Migrácia a azyl

Článok 59 **Pobyťový status**

1. Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne alebo iné opatrenia na zabezpečenie toho, aby sa obeť násilia, ktorých pobyťový status závisí od manželovho alebo partnerovho statusu podľa vnútroštátnych právnych predpisov, v prípade zániku manželstva alebo vzťahu v dôsledku násilia sa poskytlo v prípade osobitne závažných okolností na základe žiadosti, samostatné povolenie na pobyt, bez ohľadu na dobu trvania manželstva alebo vzťahu. Podmienky týkajúce sa udelenia a doby trvania samostatného povolenia na pobyt ustanovujú vnútroštátne právne predpisy.

2. Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne alebo iné opatrenia na zabezpečenie toho, aby mohli obeť násilia zastaviť konanie o vyhostení začatom vo vzťahu k pobyťovému statusu, ktorý je závislý od manželovho alebo partnerovho statusu podľa vnútroštátnych právnych predpisov; toto im umožní žiadať o samostatné povolenie na pobyt.

3. Zmluvné strany vydajú obnoviteľné povolenia na pobyt obeť v jednej alebo v druhej z nasledujúcich dvoch situácií alebo v oboch situáciách:

- a. príslušný orgán sa domnieva, že ich pobyt je nevyhnutný z dôvodu ich osobnej situácie;
- b. príslušný orgán sa domnieva, že ich pobyt je nevyhnutný na účel spolupráce s príslušnými orgánmi pri vyšetrowaní alebo trestnom konaní.

4. Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne alebo iné opatrenia na zabezpečenie toho, aby obeť manželstva z donútenia odvedené do iného štátu na účel manželstva a ktoré v dôsledku odvedenia prišli o pobyt v štáte, kde mali trvalý pobyt, mohli znovu tento pobyt získať.

Článok 60 **Rodovo podmienené žiadosti o azyl**

1. Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne alebo iné opatrenia, aby zabezpečili, že rodovo podmienené násilie na ženách môže byť uznané ako forma prenasledovania v zmysle článku 1 A (2) Dohovoru o právnom postavení utečencov z roku 1951 a ako forma vážneho bezprávia, ktoré vedie k doplnkovej / subsidiárnej ochrane.

2. **Zmluvné strany zabezpečia rodovo citlivú interpretáciu všetkých oblastí dohovoru** a tam, kde sa preukáže, že obava z prenasledovania je jedným z dôvodov alebo tvorí viacero z týchto dôvodov, žiadateľom sa udelí postavenie utečenca podľa uplatniteľných relevantných nástrojov.

3. Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne alebo iné opatrenia na prijatie rodovo citlivých postupov a podporných služieb pre žiadateľov o azyl, ako aj vytvorenie smerníc o rodovej rovnosti a rodovo citlivého azylového konania vrátane určenia postavenia utečenca a žiadosti o medzinárodnú ochranu.

Článok 61

Zásada *non-refoulement* (nenavrátania)

1. Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne alebo iné opatrenia na dodržiavanie zásady *non-refoulement* (nenavrátania) v súlade s existujúcimi záväzkami podľa medzinárodného práva.

2. Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne alebo iné opatrenia na zabezpečenie toho, aby obeť násilia na ženách, ktoré potrebujú ochranu, bez ohľadu na ich postavenie alebo pobyt, neboli za žiadnych okolností vrátené do štátu, kde by ich život alebo sloboda mohli byť ohrozené alebo kde by mohli byť podrobené mučeniu či neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu.

Časť VIII - Medzinárodná spolupráca

Článok 62

Všeobecné zásady

1. Zmluvné strany v súlade s ustanoveniami tohto dohovoru a prostredníctvom uplatňovania príslušných platných medzinárodných a regionálnych právnych nástrojov o justičnej spolupráci v občianskoprávných a trestných veciach, pravidiel dohodnutých na základe jednotnej alebo recipročnej legislatívy a vnútroštátnych právnych predpisov v čo najväčšej možnej miere navzájom spolupracujú na účel:

- a) predchádzania násiliu, boja proti násiliu a trestného stíhania všetkých foriem násilia v rámci rozsahu pôsobnosti tohto dohovoru;
- b) ochrany a poskytovania pomoci obetiam násilia;
- c) vyšetrovania alebo konania o trestných činoch ustanovených v súlade s týmto dohovorom;
- d) výkonu príslušných občianskoprávných a trestných rozsudkov vydaných súdnymi orgánmi zmluvných strán vrátane príkazov na ochranu.

2. Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne alebo iné opatrenia na zabezpečenie toho, aby obeť trestného činu ustanoveného v súlade s týmto dohovorom a spáchaného na území inej zmluvnej strany ako tej, kde majú pobyt, mohli podať sťažnosť príslušným orgánom v štáte svojho pobytu.

3. Ak zmluvná strana, ktorá vykonáva vzájomnú právnu pomoc v trestných veciach, vydáva alebo žiada o výkon občianskoprávných a trestných rozsudkov podmienených existenciou zmluvy, prijme žiadosť o právnu pomoc alebo extradíciu od zmluvnej strany, s ktorou nemá uzavretú takú zmluvu, môže považovať tento dohovor za právny základ vzájomnej právnej pomoci v trestných veciach alebo extradície, pokiaľ ide o trestné činy ustanovené v súlade s týmto dohovorom.

4. Zmluvné strany sa vynasnažia, kde je to primerané, o začlenenie predchádzania násiliu na ženách a domácemu násiliu a boja proti násiliu na ženách a domácemu násiliu do programov pomoci pre rozvoj poskytovanej tretím štátom vrátane uzatvárania bilaterálnych a multilaterálnych dohôd s tretími štátmi s cieľom uľahčiť ochranu obetí v súlade s článkom 18 ods. 5.

Článok 63

Opatrenia vzťahujúce sa na ohrozené osoby

Ak má zmluvná strana, na základe informácií, ktoré má k dispozícii, rozumné dôvody domnievať sa, že osoba je v bezprostrednom nebezpečenstve ohrozenia niektorým z násilných činov uvedených v článkoch 36, 37, 38 a 39 tohto dohovoru na území inej zmluvnej strany, zmluvná strana, ktorá má informácie, je podnecovaná k tomu, aby tieto informácie bezodkladne odovzdala druhej zmluvnej strane na účel zabezpečenia prijatia vhodných ochranných opatrení. V prípade potreby musia tieto informácie obsahovať podrobnosti o existujúcich ustanoveniach o ochrane v prospech ohrozenej osoby.

Článok 64

Informácie

1. Dožiadaná zmluvná strana bezodkladne informuje dožadujúcu zmluvnú stranu o konečnom výsledku opatrenia prijatého podľa tejto časti. Dožiadaná zmluvná strana taktiež bezodkladne informuje dožadujúcu zmluvnú stranu o všetkých okolnostiach, ktoré znemožňujú vykonanie požadovaného opatrenia alebo ho pravdepodobne výrazne oneskororia.

2. Zmluvná strana môže v medziach svojich vnútroštátnych právnych predpisov bez predchádzajúcej žiadosti odovzdať inej zmluvnej strane informácie získané v rámci svojho vlastného vyšetrovania, ak sa domnieva, že zverejnenie týchto informácií by mohlo napomôcť prijímajúcej zmluvnej strane pri predchádzaní trestným činom ustanoveným v súlade s týmto dohovorom alebo začatí, alebo vedení vyšetrovania alebo konania o týchto trestných činoch alebo by mohlo viesť k žiadosti o spoluprácu s touto zmluvnou stranou podľa tejto časti.

3. Zmluvná strana, ktorá prijme všetky informácie v súlade s odsekom 2, predloží tieto informácie svojim príslušným orgánom, aby sa mohlo začať konanie, ak sa to považuje za vhodné, alebo aby sa tieto informácie mohli zohľadniť v príslušných občianskych a trestných súdnych konaniach.

Článok 65

Ochrana údajov

Osobné údaje sa uchovávajú a používajú v súlade so záväzkami prevzatými zmluvnými stranami podľa Dohovoru o ochrane jednotlivcov pri automatizovanom spracovaní osobných údajov (ETS č. 108).

Časť IX - Monitorovací mechanizmus

Článok 66

Skupina expertov pre boj proti násiliu na ženách a domácejmu násiliu

1. Skupina expertov pre opatrenia na boj proti násiliu na ženách a domácejmu násiliu (ďalej len „GREVIO“) dohliada na vykonávanie dohovoru zmluvnými stranami.
2. GREVIO sa skladá z minimálne 10 členov a najviac z 15 členov, berúc do úvahy vyvážené zastúpenie žien a mužov a geografické zastúpenie, ako aj multidisciplinárnu expertízu. Jej členov volí Výbor zmluvných strán spomedzi kandidátov nominovaných zmluvnými stranami na obdobie štyroch rokov s možnosťou opätovného znovuzvolenia a vybraných zo štátnych občanov zmluvných strán.
3. Prvé voľby 10 členov sa uskutočnia v lehote jedného roka od nadobudnutia platnosti tohto dohovoru. Voľby ďalších 5 členov sa uskutočnia po 25. ratifikácii alebo pristúpení.
4. Voľba členov GREVIO sa zakladá na nasledujúcich zásadách:
 - a. sú vyberaní spomedzi osôb s vysokým morálnym charakterom, známi svojou uznávanou kvalifikovanosťou v oblasti ľudských práv, rodovej rovnosti, násilia na ženách a domáceho násilia alebo pomoci obetiam a ochrany obetí, alebo ktoré preukázali odbornú prax v oblastiach upravených týmto dohovorom;
 - b. žiadny dvaja členovia GREVIO nemôžu byť štátnymi občanmi toho istého štátu;
 - c. mali by zastupovať hlavné právne systémy;
 - d. mali by reprezentovať relevantné organizácie a orgány v oblasti násilia na ženách a domáceho násilia;
 - e. konajú vo svojom mene ako individuálne osoby a sú nezávislí a nestranní pri výkone svojich funkcií, a sú schopní vykonávať svoje povinnosti účinným spôsobom.
5. Postup voľby členov GREVIO ustanovuje Výbor ministrov Rady Európy po konzultácii so zmluvnými stranami a po získaní jednomyseľného súhlasu zmluvných strán tohto dohovoru v lehote šiestich mesiacov po nadobudnutí platnosti tohto dohovoru.
6. GREVIO prijme svoj rokovací poriadok.
7. Členovia GREVIO a iní členovia delegácií uskutočňujúcich návštevy štátov podľa článku 68 odsekov 9 a 14 požívajú výsady a imunity ustanovené v dodatku k tomuto dohovoru.

Článok 67

Výbor zmluvných strán

1. Výbor zmluvných strán sa skladá zo zástupcov zmluvných strán dohovoru.

2. Výbor zmluvných strán zvoláva generálny tajomník Rady Európy. Jeho prvé zasadnutie sa uskutoční v lehote do jedného roka po nadobudnutí platnosti tohto dohovoru s cieľom zvoliť členov GREVIO. Následne sa Výbor zmluvných strán schádza vždy na požiadanie jednej tretiny zmluvných strán, predsedu GREVIO alebo generálneho tajomníka.

3. Výbor zmluvných strán prijme svoj rokovací poriadok.

Článok 68 Konanie

1. Zmluvné strany predložia generálnemu tajomníkovi Rady Európy, na základe dotazníka pripraveného GREVIO, správu o legislatívnych a iných opatreniach na uplatňovanie ustanovení tohto dohovoru, na posúdenie prostredníctvom GREVIO.

2. GREVIO posúdi správu predloženú v súlade s odsekom 1 so zástupcami dotknutej zmluvnej strany.

3. Následné hodnotenia sa rozdelia do kôl, ktorých dĺžku určuje GREVIO. Na začiatku každého kola GREVIO vyberá osobitné ustanovenia, na ktorých je založený postup hodnotenia a odošle dotazník.

4. GREVIO určí primerané prostriedky na realizáciu hodnotiaceho konania. GREVIO najmä môže pre každé kolo hodnotenia prijať dotazník, ktorý slúži ako základ hodnotenia implementácie dohovoru zmluvnými stranami. Takýto dotazník sa adresuje všetkým zmluvným stranám. Zmluvné strany odpovedia na dotazník, ako aj na akúkoľvek inú žiadosť o informácie od GREVIO.

5. GREVIO môže prijať informácie o implementácii dohovoru od mimovládnych organizácií a občianskej spoločnosti, ako aj od národných inštitúcií na ochranu ľudských práv.

6. GREVIO vezme náležite do úvahy existujúce informácie prístupné od iných regionálnych a medzinárodných nástrojov a orgánov v oblastiach patriacich do rozsahu pôsobnosti tohto dohovoru.

7. Pri prijímaní dotazníka pre každé hodnotiace kolo, GREVIO náležite zohľadní existujúce databázy a výskum v zmluvných stranách uvedený v článku 11 tohto dohovoru.

8. GREVIO môže prijať informácie o implementácii dohovoru od Komiséra Rady Európy pre ľudské práva, Parlamentného zhromaždenia Rady Európy a príslušných špecializovaných orgánov Rady Európy a ďalších orgánov zriadených na základe medzinárodných dokumentov. Sťažnosti podané týmto orgánom a ich výsledok sa sprístupní GREVIU.

9. GREVIO môže podporne organizovať v spolupráci so štátnymi orgánmi a s pomocou nezávislých expertov členských štátov, návštevy štátov, ak získané informácie sú nedostatočné alebo v prípadoch ustanovených v článku 14. Počas týchto návštev môžu GREVIU poskytovať pomoc odborníci v konkrétnych oblastiach.

10. GREVIO pripraví návrh správy obsahujúci analýzu týkajúcu sa implementácie ustanovení, na ktorých je založené hodnotenie, ako aj svoje návrhy a návrhy týkajúce sa spôsobu, akým sa môže dotknutá zmluvná strana vyrovnáť s problémami, ktoré sa zistili.

Návrh správy sa odovzdá na pripomienky zmluvnej strane, ktorá hodnotením prechádza. Jej pripomienky GREVIO vezme do úvahy pri prijímaní svojej správy.

11. Na základe všetkých získaných informácií a pripomienok zmluvných strán, GREVIO prijme svoju správu a závery týkajúce sa opatrení prijatých zmluvnou stranou na implementáciu ustanovení tohto dohovoru. Táto správa a závery sa zasielajú dotknutej strane a Výboru zmluvných strán. Správa a závery GREVIA sa po ich prijatí zverejnia spolu s prípadnými pripomienkami dotknutej zmluvnej strany.

12. Bez ujmy postupu v odsekoch 1 až 8 môže Výbor zmluvných strán prijať na základe správy a záverov GREVIO odporúčania adresované zmluvnej strane (a) o opatreniach, ktoré je potrebné prijať na implementáciu záverov GREVIO, v prípade potreby stanoviť termín na podanie informácií o ich implementácii, a (b) zamerané na podporu spolupráce so zmluvnou stranou na účel riadnej implementácie tohto dohovoru.

13. Ak GREVIO prijme spoľahlivé informácie poukazujúce na situáciu, kde si problémy vyžadujú okamžitú pozornosť, aby sa zabránilo vážnym porušeniam dohovoru alebo obmedzila miera počtu vážnych porušení dohovoru, môže požiadať o naliehavé predloženie osobitnej správy týkajúcej sa opatrení na zabránenie vážnym, masívnym a pretrvávajúcim metódam násilia na ženách.

14. Berúc do úvahy informácie predložené dotknutou zmluvnou stranou, ako aj ďalšie spoľahlivé informácie, ktoré sú mu prístupné, GREVIO môže určiť jedného alebo viacerých členov, aby uskutočnili vyšetrowanie a naliehavo oznámili jeho výsledky GREVIU.

15. Po preskúmaní zistení vyšetrowania uvedeného v odseku 14, GREVIO odovzdá tieto zistenia dotknutej zmluvnej strane a ak je to primerané, Výboru zmluvných strán a Výboru ministrov Rady Európy spolu s pripomienkami a odporúčaniami.

Článok 69 **Všeobecné odporúčania**

GREVIO môže prijať, ak je to primerané, všeobecné odporúčania o implementácii tohto dohovoru.

Článok 70 **Zapojenie parlamentov do monitorovania**

1. Národné parlamenty budú prizvané k účasti na monitorovaní opatrení prijatých na vykonávanie tohto dohovoru.

2. Zmluvné strany predložia správy GREVIO svojim národným parlamentom.

3. Parlamentné zhromaždenie Rady Európy sa vyzve, aby pravidelne hodnotilo vykonávanie tohto dohovoru.

Časť X - Vzťah k iným medzinárodným dokumentom

Článok 71

Vzťah k iným medzinárodným dokumentom

1. Týmto dohovorom nie sú dotknuté záväzky vyplývajúce z iných medzinárodných dokumentov, ktorými sú zmluvné strany tohto dohovoru zmluvnými stranami alebo sa stanú zmluvnými stranami a ktoré obsahujú ustanovenia o otázkach upravených týmto dohovorom.
2. Zmluvné strany dohovoru môžu uzatvárať bilaterálne alebo multilaterálne dohody medzi sebou o otázkach upravených v tomto dohovore na účel doplnenia alebo posilnenia jeho ustanovení alebo uľahčenia uplatňovania zásad obsiahnutých v dohovore.

Časť XI – Zmeny a doplnenia dohovoru

Článok 72

Zmeny

1. Každý návrh na zmenu a doplnenie tohto dohovoru predložený zmluvnou stranou sa oznámi generálnemu tajomníkovi Rady Európy, ktorý ho ďalej predloží členským štátom Rady Európy, všetkým signatárom, každej zmluvnej strane, Európskej únii, všetkým štátom prizvaným k podpisu tohto dohovoru v súlade s ustanoveniami článku 75 a všetkým štátom prizvaným k pristúpeniu k tomuto dohovoru v súlade s ustanoveniami článku 76.
2. Výbor ministrov Rady Európy posúdi navrhovanú zmenu a doplnenie a po konzultácii so zmluvnými stranami dohovoru, ktoré nie sú členmi Rady Európy, môže prijať pozmeňujúci návrh väčšinou ustanovenou v článku 20 písm. d) Štatútu Rady Európy.
3. Znenie textu každej zmeny a doplnenia prijatých Výborom ministrov v súlade s odsekom 2 tohto článku sa ďalej predloží zmluvným stranám na prijatie.
4. Akákoľvek zmena a doplnenie prijaté v súlade s odsekom 2 tohto článku nadobudne platnosť prvý deň mesiaca nasledujúceho po uplynutí obdobia jedného mesiaca odo dňa, keď všetky zmluvné strany informovali generálneho tajomníka, že ju prijali.

Časť XII - Záverečné ustanovenia

Článok 73

Účinky dohovoru

Ustanoveniami tohto dohovoru nie sú dotknuté ustanovenia vnútroštátnych právnych predpisov a záväzných medzinárodných dokumentov, ktoré sú v platnosti alebo môžu nadobudnúť platnosť, podľa ktorých sú alebo by mali byť jednotlivcom zabezpečené priaznivejšie práva v oblasti predchádzania a boja proti násiliu na ženách a domácejmu násiliu.

Článok 74

Riešenie sporov

1. Zmluvné strany v akomkoľvek spore, ktorý môže vzniknúť pri uplatňovaní alebo výklade ustanovení tohto dohovoru sa najprv pokúsia vyriešiť ho prostredníctvom rokovania, zmierovacieho konania, rozhodcovského konania alebo akýmkoľvek inými spôsobmi mierového riešenia sporov prijatými na základe vzájomnej dohody medzi nimi.

2. Výbor ministrov Rady Európy môže ustanoviť poriadok urovnávania sporov, ktorý bude k dispozícii na použitie zmluvnými stranami v spore, ak s tým súhlasia.

Článok 75

Podpis a nadobudnutie platnosti

1. Tento dohovor je otvorený na podpis členským štátom Rady Európy, nečlenským štátom Rady Európy, ktoré sa podieľali na jeho vypracovaní a Európskej únii.

2. Tento dohovor podlieha ratifikácii, prijatiu alebo schváleniu. Ratifikačné listiny, listiny o prijatí alebo listiny o schválení sa uložia u generálneho tajomníka Rady Európy.

3. Dohovor nadobúda platnosť v prvý deň mesiaca nasledujúceho po uplynutí obdobia troch mesiacov odo dňa, keď 10 signatárov vrátane najmenej 8 členských štátov Rady Európy, vyjadrí súhlas byť viazaný dohovorom v súlade s ustanoveniami predchádzajúceho odseku.

4. Vo vzťahu ku ktorémukoľvek štátu uvedenému v odseku 1 alebo Európskej únii, ktorý následne vyjadří svoj súhlas byť viazaný dohovorom, nadobudne dohovor platnosť prvý deň mesiaca nasledujúceho po uplynutí obdobia troch mesiacov po dátume uloženia jeho ratifikačných listín, listín o prijatí alebo listín o schválení.

Článok 76

Pristúpenie k dohovoru

1. Po nadobudnutí platnosti tohto dohovoru, Výbor ministrov Rady Európy môže po konzultácii so zmluvnými stranami dohovoru a po získaní ich jednomyselného súhlasu, prizvať ktorýkoľvek nečlenský štát Rady Európy, ktorý sa nezúčastnil na vypracovaní dohovoru, aby pristúpil k dohovoru rozhodnutím prijatým väčšinou ustanovenou v článku 20. d Štatútu Rady Európy a jednomyselným hlasovaním zástupcov zmluvných strán oprávnených zasadať vo Výbore ministrov.

2. Vo vzťahu ku každému prístupujúcemu štátu dohovor nadobudne platnosť prvý deň mesiaca, ktorý nasleduje po uplynutí obdobia troch mesiacov odo dňa uloženia listiny o pristúpení u generálneho tajomníka Rady Európy.

Článok 77

Územná pôsobnosť

1. Ktorýkoľvek štát alebo Európska únia môže v čase podpisu alebo pri uložení svojej ratifikačnej listiny, listiny o prijatí, listiny o schválení alebo listiny o pristúpení vymedziť územie, na ktoré sa dohovor vzťahuje.

2. Každá zmluvná strana môže kedykoľvek neskôr vyhlásením adresovaným generálnemu tajomníkovi Rady Európy rozšíriť pôsobnosť tohto dohovoru na akékoľvek iné územie vymedzené vo vyhlásení a za ktorého medzinárodné vzťahy je zodpovedná alebo v ktorého mene je oprávnená prijímať záväzky. Vo vzťahu k tomuto územiu nadobudne dohovor platnosť prvý deň mesiaca nasledujúceho po uplynutí obdobia troch mesiacov odo dňa prijatia takéhoto vyhlásenia generálnym tajomníkom.

3. Každé vyhlásenie urobené podľa dvoch predchádzajúcich odsekov môže byť vo vzťahu k akémukoľvek územiu určenému takýmto vyhlásením, odvolané oznámením adresovaným generálnemu tajomníkovi Rady Európy. Odvolanie nadobudne platnosť prvý deň mesiaca nasledujúceho po uplynutí obdobia troch mesiacov odo dňa prijatia tohto oznámenia generálnym tajomníkom.

Článok 78 Výhrady

1. K žiadnemu ustanoveniu tohto dohovoru nie sú prípustné žiadne výhrady s výnimkami ustanovenými v odsekoch 2 a 3.

2. **Ktorýkoľvek štát** alebo Európska únia môže v čase podpisu alebo pri uložení svojej ratifikačnej listiny, listiny o prijatí, listiny o schválení alebo listiny o pristúpení prostredníctvom vyhlásenia adresovaného generálnemu tajomníkovi Rady Európy **vyhlásiť, že si vyhradzuje právo neuplatňovať alebo uplatňovať iba v špecifických prípadoch** alebo podmienkach ustanovenia upravené v:

- článku 30, odseku 2;
- článku 44, odsekoch 1 písm. e), 3 a 4;
- článku 55, odseku 1 vo vzťahu k článku 35 týkajúcemu sa menej závažných trestných činov;
- článku 58 vo vzťahu k článkom 37, 38 a 39;
- článku 59.

3. **Ktorýkoľvek štát** alebo Európska únia môže v čase podpisu alebo pri uložení svojej ratifikačnej listiny, listiny o prijatí, listiny o schválení alebo listiny o pristúpení prostredníctvom oznámenia adresovaného generálnemu tajomníkovi Rady Európy **vyhlásiť, že si vyhradzuje právo ustanoviť sankcie netrestného charakteru namiesto trestných sankcií za konania uvedené v článkoch 33 a 34.**

4. Každá zmluvná strana môže úplne alebo čiastočne odstúpiť od výhrady prostredníctvom vyhlásenia adresovaného generálnemu tajomníkovi Rady Európy. Toto vyhlásenie nadobudne platnosť odo dňa jeho prijatia generálnym tajomníkom.

Článok 79 Platnosť a preskúmavanie výhrad

1. Výhrady uvedené v článku 78, odsekoch 2 a 3, pokiaľ ide o dotknuté zmluvné strany, sú platné po dobu piatich rokov odo dňa nadobudnutia platnosti tohto dohovoru. Takéto výhrady však môžu byť obnovené na rovnakú dobu.

2. Osemnásť mesiacov pred uplynutím doby platnosti výhrady, generálny sekretariát Rady Európy oznámi toto skončenie platnosti výhrady dotknutej zmluvnej strane. Najneskôr tri mesiace pred uplynutím zmluvná strana oznámi generálnemu tajomníkovi, že je trvá zachovaní, zmene alebo zrušení svojej výhrady. V prípade neexistencie oznámenia dotknutej zmluvnej strany generálny sekretariát informuje zmluvnú stranu, že jej výhrada sa považuje za automaticky predĺženú na dobu šiestich mesiacov. Ak dotknutá strana neoznámi svoj úmysel zachovať alebo zmeniť svoje výhradu pred uplynutím tejto lehoty, má sa za to, že výhrada zaniká.

3. Ak strana robí výhradu v súlade s článkom 78, odsekmi 2 a 3, poskytne pred jej obnovením alebo na základe žiadosti, vysvetlenie GREVIU, na základe dôvodov odôvodňujúcich jej pretrvávanie.

Článok 80 **Vypovedanie**

1. Každá zmluvná strana môže tento dohovor kedykoľvek vypovedať prostredníctvom oznámenia adresovaného generálnemu tajomníkovi Rady Európy.

2. Táto výpoveď nadobudne platnosť prvý deň mesiaca nasledujúceho po uplynutí obdobia troch mesiacov odo dňa prijatia oznámenia generálnym tajomníkom.

Článok 81 **Oznámenie**

Generálny tajomník Rady Európy oznámi členským štátom Rady Európy, nečlenských štátom, ktoré sa podieľali na vypracovaní dohovoru, každému signatárovi, každej zmluvnej strane, Európskej únii a všetkým štátom prizvaným k prístúpeniu k tomuto dohovoru:

- a) každý podpis;
- b) uloženie každej ratifikačnej listiny, listiny o prijatí, listiny o schválení alebo listiny o prístúpení;
- c) každý dátum nadobudnutia platnosti tohto dohovoru v súlade s článkami 75 a 76;
- d) každú zmenu prijatú v súlade s článkom 72 a dátum nadobudnutia platnosti tejto zmeny;
- e) každú výhradu alebo odstúpenie od výhrady urobené na základe článku 78;
- f) každú výpoveď na základe ustanovení článku 80;
- g) každý iný úkon, notifikáciu alebo oznámenie súvisiace s týmto dohovorom.

Na dôkaz toho nižšie podpísaní, riadne splnomocnení (svojimi vládami), podpísali tento dohovor.

Dané v Istanbule, v tento [11.] deň [mája 2011], v anglickom a francúzskom jazyku, pričom obe znenia majú rovnakú platnosť, v jednom vyhotovení, ktoré zostáva uložené v archíve Rady Európy. Generálny tajomník Rady Európy odovzdá overené kópie každému členskému štátu Rady Európy, nečlenským štátom, ktoré sa zúčastnili na príprave tohto dohovoru, Európskej únii a každému štátu, ktorý pristúpil k tomuto dohovoru.

Dodatok: Výsady a imunity (článok 66)

1. Tento dodatok sa vzťahuje na členov GREVIO uvedených v článku 66 dohovoru, ako aj na ďalších členov delegácie navštevujúcich štát. Na účel tohto dodatku pojem „ďalší členovia delegácie navštevujúci štát“ zahŕňa nezávislých národných expertov a špecialistov uvedených v článku 68 odsek 9 dohovoru, členov personálu Rady Európy a tlmočníkov zamestnaných Radou Európy sprevádzajúcich GREVIO počas jej návštev štátov.

2. Členovia GREVIO a ďalší členovia delegácie navštevujúci štát pri výkone svojich funkcií týkajúcich sa prípravy a realizácie návštev štátov, ako aj ich nasledovania a cestovania v súvislosti s týmito funkciami, požívajú nasledujúce výsady a imunity:

a. imunitu voči zatknutiu alebo zadržaniu a voči zhabaniu ich osobnej batožiny a imunitu voči súdnemu konaniu akéhokoľvek druhu, pokiaľ ide o ústny alebo písomný prejav, ako aj všetky úkony nimi vykonané v ich úradnej funkcii;

b. oslobodenie od všetkých obmedzení ich voľného pohybu pri výstupe a návrate do ich štátu pobytu a vstupe do štátu a výstupe zo štátu, v ktorom vykonávajú svoje funkcie, a od ohlasovacej povinnosti cudzincov v štáte, v ktorom sú na návšteve, alebo cez ktorý prechádzajú pri výkone svojich funkcií.

3. Počas ciest uskutočňovaných v rámci výkonu ich funkcií sa členom GREVIO a ďalším členom delegácie navštevujúcim štát vo veci colnej a devízovej kontroly priznávajú rovnaké výhody, aké sa priznávajú zástupcom zahraničných vlád vykonávajúcim dočasné služobné povinnosti.

4. Dokumenty týkajúce sa hodnotenia uplatňovania dohovoru vykonávaného členmi GREVIO a ďalšími členmi delegácie navštevujúcimi štát sú nedotknuteľné, ak sa týkajú činnosti GREVIO. Úradný písomný styk GREVIO a oficiálna komunikácia členov GREVIO a ďalších členov delegácie navštevujúcich štát sa použije bez prerušenia alebo cenzúry.

5. S cieľom zabezpečiť pre členov GREVIO a ďalších členov delegácie navštevujúcich štát úplnú slobodu slova a úplnú nezávislosť pri plnení svojich povinností, imunita voči právnym konaniam, pokiaľ ide o ústny alebo písomný prejav a pre všetky konania, ktoré urobia pri plnení svojich povinností, sa naďalej poskytuje bez ohľadu na to, že tieto osoby už nevykonávajú tieto povinnosti.

6. Výsady a imunity sa poskytujú osobám uvedeným v odseku 1 tohto dodatku s cieľom zabezpečiť nezávislý výkon ich funkcií v záujme GREVIO, a nie pre ich osobný prospech. Odňatie imunity osôb uvedených v odseku 1 tohto dodatku vykoná generálny tajomník Rady Európy, v každom prípade, ak by podľa jeho názoru takáto imunita bránila výkonu spravodlivosti a ak je možné odňať ju bez toho, aby boli dotknuté záujmy GREVIO.